

ازدواج کودکان را نتیجه فشارهای اجتماعی و فرهنگی، حمایت‌های دولتی و شرعی، ریشه‌دار شدن فقر و میل والدین به کنترل روابط جنسی دخترانشان می‌دانند.

بسیاری از خانواده‌ها ازدواج در سنین پایین را ثبت نمی‌کنند؛

طبق گزارش انجمن حمایت از حقوق کودکان در ایران شمار دخترانی که در زیر سن ۱۵ سال ازدواج کرده‌اند از ۳۳ هزار نفر در سال ۱۳۸۵ به ۴۳ هزار نفر در سال ۱۳۸۸ رسیده است؛ یعنی ۳۰ درصد افزایش در عرض سه سال. این درحالی است که تنها در سال ۹۴، نزدیک به ۱۳ هزار کودک به واسطه طلاق بیوه شده‌اند.

به گزارش اسپاداناخبر، ازدواج کودکان حالا مدت‌هاست که محل نقد و اعتراض فعالان حقوق کودک و برخی مسئولین قرار گرفته است؛ کسانی که به هرنحوی می‌خواهند یک‌شبه جلوی ازدواج کودکان را بگیرند. از تهران و کلانشهرها، سنت‌ها و فرهنگ مناطق محروم را نقد می‌کنند بدون اینکه به سنت‌ها احترام بگذارند و گاهی تحقیقی نمی‌کنند که ریشه این نوع ازدواج‌ها را بررسی کنند. اتفاقی که از نگاه مردسالارانه بیرون می‌آید و جلوگیری از آن به صورت ضربتی و ناگهانی نه تنها مشکلی را حل نمی‌کند که موجب قتل‌های ناموسی و خودکشی نیز می‌شود. ازدواجی که آمار آن سال به سال زیاد می‌شود و آن را نتیجه فشارهای اجتماعی و فرهنگی، حمایت‌های دولتی و شرعی، ریشه‌دار شدن فقر و میل والدین به کنترل روابط جنسی دخترانشان می‌دانند.

مسئله‌ای که به گفته فعالان حقوق کودک ریشه در مناطقی دارد که به صورت بومی، قبیله‌ای و عشایری زندگی می‌کنند و نگاه سنتی در آن غالب است. آمارهای رسمی و دولتی ایران حاکی از این است که سالانه ده‌ها هزار دختر و پسر زیر سن ۱۵ سالگی توسط خانواده‌هایشان و ادار به ازدواج می‌شوند. شمار واقعی این کودکان در حقیقت بالاتر از این آمارها است. بسیاری از خانواده‌ها در ایران ازدواج در سنین پایین را ثبت نمی‌کنند یا به صورت غیررسمی به ثبت می‌رسانند. طبق گزارش انجمن حمایت از حقوق کودکان در ایران شمار دخترانی که در زیر سن ۱۵ سال ازدواج کرده‌اند از ۳۳ هزار نفر در سال ۱۳۸۵ به ۴۳ هزار نفر در سال ۱۳۸۸ رسیده است؛ یعنی ۳۰ درصد افزایش در عرض سه سال.

بماند که همین روزها، از محتوای سریال پایتخت، به نوعی تلقی ترویج ازدواج کودکان شد. اتفاقی که با واکنش تند حامیان حقوق کودک همراه شد و البته در ادامه سریال ازدواج کودکان تقبیح شد.

اینجا همه زود ازدواج می‌کنند

«اینجا دختری بالای ۱۸ سال پیردخترن. ما خواهر ۱۳ ساله‌مون رو دادیم به پسر عموم که اون موقع ۱۹ سالش بود. ازدواج کرد و ما هم ۴ میلیون تومن گرفتیم. خود من ۱۵ سالم بود که خانواده‌ام مجبورم کردن شوهر کنم. یادمه یه هفته تموم لب به غذا نردم. چند بار داداشم کنکم زد. می‌گفت تو حتما یکی زیر سرت داری که نمی‌خوای شوهر کنی. من فقط نمی‌خواستم عروسی کنم. چند سال گذشت و نفهمیدم چی شد. الان دو تا بچه دارم از مردی که هنوز برام غریبه است. اصلا از رفتار شوهرم و زندگیم راضی نیستم تورو خدا به هر کسی رسیدید، خواهش می‌کنم بهش بگید زود ازدواج نکنه. حتی اگه سرشو بخوان برون زود ازدواج نکنه.» این‌ها صحبت‌های زنی است که هنوز بزرگ نشده، مسئولیت دو بچه را هم دارد. زنی که می‌داند حتی انتظار نمی‌تواند شرایط زندگیش را در دشت‌هایی که نماد انتظار هستند روبه‌راه کند. زندگیش را دشتی سوخته می‌بیند و تنها هر روز بیدار می‌شود تا شب را طی کند و مراقب است که اگر توانش را داشته باشد و حتی اگر سرش را ببرد دخترش به سرنوشت او دچار نشود. کامنت‌هایی از پژوهش کامیل احمدی درباره ازدواج کودکان.

کامیل احمدی، انسان‌شناس و پژوهشگر اجتماعی است. پژوهشگری که کار خود را در مورد ختنه زنان آغاز کرد و بعد از اینکه

با دخترکی روبه‌رو شد که فرزندش را در آغوش داشت، تصمیم گرفت که پژوهشی در مورد ازدواج کودکان در کشور انجام دهد. پژوهشی که در هفت استان خراسان رضوی، آذربایجان شرقی، خوزستان، سیستان و بلوچستان، آذربایجان غربی، هرمزگان و اصفهان انجام شد. استان‌هایی که اگرچه سنت و فرهنگ حرف اول را در ترویج ازدواج کودکان می‌زند اما فقر اقتصادی و اجتماعی بیشترین تأثیر را در تداوم ازدواج زود هنگام کودکان داشته است.

از صیغه ساعتی تا صیغه‌های زیارتی!

در همین میان احمدی، درباره اثر تحقیقی جدیدش به نام «خانه‌ای روی آب» که چندی پیش رونمایی شد، گفته است: «کاربرد دیگری که در صیغه وجود دارد، صیغه محرمیت است. در حقیقت آب و کلماتی که در صیغه موقت برای حلال کردن دو نفر و تسهیل رابطه جنسی خوانده می‌شود، همان آیات و کلماتی است که برای صیغه محرمیت جاری می‌شود. فرق اینها نوع کاربردشان است؛ بین دو کودکی که نامزد و نافبر هستند و ممکن است با دیدگاه خانواده‌ها دچار خطا و گناه و روابط داخل ازدواج شوند، صیغه محرمیت جاری می‌کنند. علاوه بر این برای فرزندخوانده‌ها هم این صیغه جاری می‌شود و کاربردهای متفاوتی دارد. نوع خاص آن برای کودکانی است که قرار است در آینده وارد رابطه ازدواجی بشوند و در دل این محرمیت و سال‌هایی که باهم بزرگ می‌شوند، روابط متعددی از قبیل روابط جنسی اتفاق می‌افتد که عواقب خاص خودش را دارد. پیشینه تاریخی صیغه به ایران باستان، زمان پیامبر و قبلتر برمی‌گردد. در همین مورد آقای رفسنجانی در سال ۶۴ در خطبه نماز جمعه درباره صیغه صحبت کردند و از آن زمان وارد قانون شد اما نقدهای جدی به آن وارد است زیرا حقوق زن رعایت نمی‌شود.»

احمدی درباره اثر تحقیقی‌اش گفته بود: «روش مطالعه ما بیشتر میدانی و در سه کلانشهر تهران، مشهد و اصفهان بوده است. در واقع بررسی شده که ماهیت تغییر شکل صیغه چطور بوده است؟ در گذشته یک فرد ثروتمند زنی را صیغه می‌کرد و برای او خانه‌ای می‌خرید و تمام نیازهای مالی‌اش را تأمین می‌کرد ولی در این سال‌ها نوع صیغه بسیار متفاوت شده است و شبکه‌های مجازی و اینترنت کمک فراوانی به گسترش آن کرده‌اند. در حال حاضر صیغه ساعتی، شبانه، با مسکن و خوراک، زیارتی و... داریم و علاوه بر این نوع نگاه مردم به صیغه تغییر کرده است. صیغه همیشه یک قبحی داشته و هنوز هم دارد. در این ساختار همه چیز قانونمند و شرعی می‌شود. بنابراین این تسهیل رابطه جنسی به ازدواج کودکان دامن می‌زند. در واقع صیغه محرمیت به ازدواج زود هنگام کودکان مشروعیت می‌دهد و کودکان را وارد قرارداد شرعی می‌کند که روابط دیگری مانند رابطه جنسی از آن بیرون می‌آید که در بسیاری از موارد به بارداری و سقط جنین و در نهایت فشار برای ازدواج منجر می‌شود.»

تلاش برای کنترل کودکان با ازدواج در سن پایین

فقر اقتصادی، فقر فرهنگی و بیسوادی، تأثیر و مشروعیت دین رایج در منطقه‌های مختلف از جمله عوامل مشترکی است در تمامی جهان که سبب شده کودک همسری زنده بماند. احمدی از تأثیر تکنولوژی بر ازدواج کودکان براساس مشاهدات خود در پژوهشش گفته: «در مصاحبه‌هایی که با افراد در مناطق مختلف داشتم ترس و نگرانی والدین از تکنولوژی وجود داشت. بیشتر والدین نظرشان این بود که با وجود اینترنت و شبکه‌های مجازی نمی‌توانند کنترلی بر رفتار کودکانشان داشته باشند و شبکه‌های ارتباط جمعی ممکن است فرزندان آنان را وارد روابط جنسی پیش از ازدواج کند که باعث آبروریزی آن‌ها شود. به همین دلیل تصمیم می‌گیرند که تا چشم‌وگوش دختر و پسرشان باز نشده است به اصطلاح او را سر و سامان دهند و ازدواج کنند.»

او در کنار عوامل دیگر خواست مردان برای انتخاب گزینه ازدواج دختران کم سن و سال را نیز به عنوان یکی از عوامل ازدواج دختران کودک با مردان سن بالا می‌داند که از دید او گرایش جنسی در این نوع ازدواج نشانه‌های بیماری پدوفیلیا را با خود دارد.

احمدی گفته است: «نگرش مادرشوهرها و زنان مسن خانواده که تا عروس کوچک است می‌توان او را بار آورد و همان طور که می‌خواهند وارد خانواده کنند یکی از عوامل ازدواج دختران پایین سن ۱۸ سال است.»

خراسان رضوی؛ رتبه اول در ازدواج کودکان

براساس آمارهای منتشر شده توسط معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، خراسان رضوی با ثبت ۶۷۵۹ مورد از ازدواج کودکان در رتبه اول قرار دارد. درحالی‌که به نظر می‌رسد به دلیل حضور بیشتر اتباع کشورهای دیگر در استان‌های شرقی کشور که اوراق شناسایی ندارند، امکان ثبت ازدواج آنها فراهم نباشد و به همین دلیل این آمار می‌تواند بیش از این مقدار باشد. استان‌های آذربایجان شرقی با ۳۳۴۸ مورد، رتبه دوم و سیستان و بلوچستان نیز با ثبت ۲۳۵۵ مورد ازدواج کودکان ۱۰ تا ۱۴ سال، رتبه سوم را به خود اختصاص داده‌اند. در ادامه این گزارش درحالی‌که استان خوزستان با ۲۱۵۰ مورد ازدواج ثبت شده کودکان ۱۰ تا ۱۴ سال، رتبه ۴ کشور را به خود اختصاص داده است، استان تهران نیز با ۱۷۴۲ مورد، در رتبه ۸ این جدول قرار گرفته است.

خطرناک‌ترین بخش ازدواج کودکان، خارج شدن از سبک آموزش است

طیبه سیاوشی، نماینده مجلس شورای اسلامی و عضو فراکسیون زنان مجلس نیز درباره نحوه ورود مجلس به موضوع ازدواج کودکان گفته است: «بحث کودک‌همسری بیش از یک سال است که در مجلس شروع شده ولی به دلیل همان پارادایم‌های مخالف هنوز نتوانسته‌ایم به نتیجه مشخصی برسیم. سال گذشته آماری از طلاق کودکان به دست ما رسید که بسیار تکان‌دهنده

بود. طبق قانون دختران در سن 13 سالگی و پسران در سن 15 سالگی می‌توانند ازدواج کنند. اگر از مناسب بودن یا نبودن این سن بگذریم باز هم تعداد زیادی از ازدواج‌ها زیر این سن و با صدور گواهی رشد صورت می‌گیرد و این اتفاق در حاشیه شهرها بیشتر است که خطرناک‌ترین بخش این ازدواج‌ها خارج شدن کودکان از سیکل آموزش است که باعث می‌شود این کودکان در صورت طلاق بدون هیچ مهارتی وارد جامعه شوند و بخش زیادی از آنها به تن فروشی روی آورند.»

سیاوشی با اشاره به تلاش برخی نمایندگان برای ممنوع شدن ازدواج کودکان زیر 13 سال می‌گوید: «ما توانستیم از آیت‌ا مکارم شیرازی درباره تغییر سن رشد فتوا بگیریم و نتیجه جلسات فراوان ما با بسیاری از مخالفان تغییر سن ازدواج این شد که ازدواج کودکان زیر 13 سال ممنوع شود اما با افزایش سن ازدواج موافقت نشد و من بسیار برای این گروه که هزینه‌هایی که شرایط کودک-بیوه‌ها می‌تواند به نظام تحمیل کند چشم‌پوشی می‌کنند متأسفم.»

او اظهار امیدواری کرده که تصویب این لایحه در مجلس صورت بگیرد و نقطه شروعی باشد برای تحقق و توجه به حقوق کودکان.

منبع/ خبرآنلاین

برچسب‌ها: [حقوق کودکان](#) [1]